

Т. А. Кулаковська

**ЕКОНОМІКА
ПІДПРИЄМСТВА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Т. А. КУЛАКОВСЬКА

**ЕКОНОМІКА
ПІДПРИЄМСТВА
(практикум)**

Навчальний посібник

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

Одеса
«Астропринт»
2014

Навчальний посібник складено відповідно до програми курсу «Економіка підприємства» і підготовлено з метою надання допомоги студентам економічних факультетів вищих навчальних закладів освіти у доскональному вивченні теоретичного матеріалу та набутті відповідних навичок виконання економічних розрахунків.

Посібник містить схематично висвітлений теоретичний матеріал з дисципліни «Економіка підприємства», практичні завдання з прикладами їх розв'язання, тестові завдання, комплексні завдання для самостійної роботи студентів, формули для розрахунків, термінологічний словник, списки літератури за темами. Посібник пропонується студентам економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, аспірантам, викладачам економічних дисциплін, керівникам та економістам підприємств.

Рецензенти:

Є. А. Бельтюков, д-р екон. наук, професор, засл. діяч науки і техніки України (Одеський національний політехнічний університет);

О. Б. Звягінцева, д-р екон. наук, доцент (Одеський державний аграрний університет);

В. В. Немченко, д-р екон. наук, професор (Одеська національна академія харчових технологій)

Гриф надано Міністерством освіти і науки України
(лист №1/11-17261 від 31.10.2014)

Рекомендовано до друку методичною радою
Одеської національної академії харчових технологій
(протокол № 1 від 05.09.2014)

ВСТУП	4
Розділ 1. ПІДПРИЄМСТВО В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	
Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва.....	6
Тема 2. Види і організаційно-правові форми підприємств.....	18
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства.....	30
Тема 4. Організація операційної діяльності.....	36
Тема 5. Продукція промислового підприємства.....	50
Тема 6. Основний капітал.....	69
Тема 7. Оборотний капітал.....	87
Тема 8. Інтелектуальний капітал.....	99
Тема 9. Персонал підприємства. Продуктивність і оплата праці.....	110
Розділ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Тема 10. Витрати на виробництво і реалізацію продукції.....	139
Тема 11. Ціни і ціноутворення.....	164
Тема 12. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.....	182
Тема 13. Інтегральна ефективність виробничої діяльності підприємства.....	202
Розділ 3. ІНВЕСТИЦІЙНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	
Тема 14. Інвестиційні ресурси та ефективність їх використання.....	211
Тема 15. Інноваційні процеси та їх вплив на результати діяльності підприємства.....	239
Розділ 4. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ТА АСПЕКТИ ЙОГО РОЗВИТКУ Й ПЕРЕТВОРЕННЯ	
Тема 16. Управління підприємством.....	252
Тема 17. Прогнозування і планування діяльності підприємства.....	262
Тема 18. Економічна безпека підприємства.....	272
Тема 19. Реструктуризація і санація підприємств.....	284
Тема 20. Банкрутство та ліквідація підприємств.....	298
КОМПЛЕКСНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	312
ЛІТЕРАТУРА	353
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	356

ВСТУП

Завданням економіки як науки є пізнання об'єктивних економічних законів та форм їх прояву в суспільстві. В сучасних умовах господарювання важливим є набуття навиків дослідження та аналізу економічних процесів та явищ. Теоретичні знання в галузі економіки є підґрунтям для прийняття зважених, обґрунтованих рішень з приводу поведінки суб'єктів господарювання в складних умовах мінливого підприємницького середовища. Але лише практичні навички виконання економічних розрахунків дозволяють впевнено розробляти стратегію розвитку суб'єктів господарювання.

Курс «Економіка підприємства» спрямований на вивчення прикладних аспектів функціонування та розвитку підприємства. Предметом вивчення дисципліни є вивчення конкретних форм прояву об'єктивних економічних законів на рівні підприємства.

Навчальний посібник підготовлений з метою надання допомоги студентам вищих навчальних закладів освіти у поглибленому опануванні навчального матеріалу з економіки підприємства, засвоєнні теоретичних знань та набутті практичних навичок виконання економічних розрахунків. Тематика дисципліни «Економіка підприємства» відповідає типовим положенням, затвердженим Міністерством освіти та науки України.

Посібник містить схематично висвітлений теоретичний матеріал з дисципліни «Економіка підприємства», практичні завдання з прикладами їх розв'язання, тестові завдання, формули для розрахунків, термінологічний словник, літературу за темами, предметний покажчик. В окремому розділі посібника наведено комплекс завдань для самостійної (індивідуальної) роботи студентів. Комплексні завдання мають необхідну вихідну інформацію та опис послідовності виконання розрахунків.

Навчальний посібник є ємким та інтегрованим висвітленням курсу «Економіка підприємства». Він стане помічником студентів, які навчаються за галузю знань «Економіка і підприємництво», при підготовці до практичних, семінарських та лабораторних занять. Посібник стане у нагоді педагогам, які викладають дисципліну «Економіка підприємства» як збірник задач, тестів та комплексних завдань.

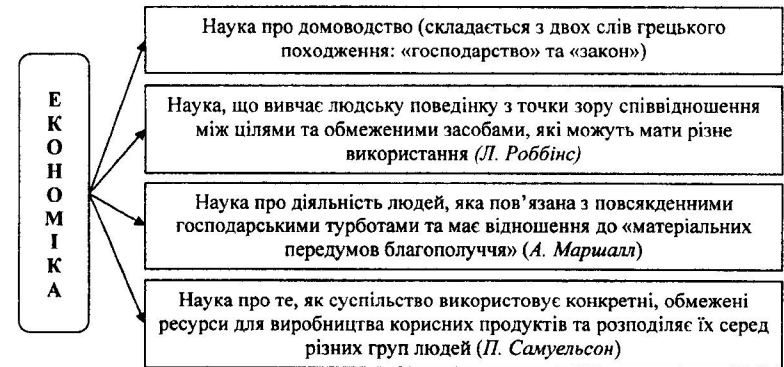

Рис. 1. Погляди вчених на економіку як науку

Рис. 2. Підходи до висвітлення категорії «Економіка»

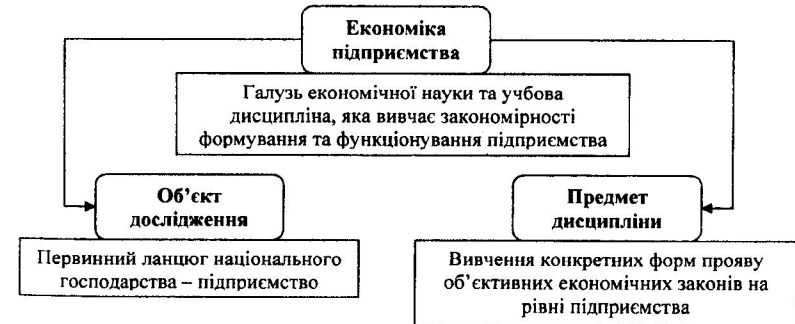

Рис. 3. Економіка підприємства як галузь економічної науки, об'єкт і предмет дослідження